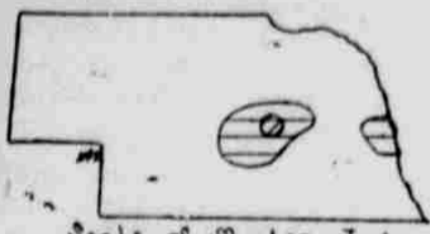

Stav osení v Nebrascce.

Hospodářským odborem státní university nebrasské vydána byla v úterý podrobná zpráva o stavu osení, úrody a povětrnosti v týdli dnem tím ukončeném a vyjímáme z téže následovní:

Teplota v uplynulém týdnu byla as o jeden stupeň nadprůměrnou. Největší teplota panovala 27. a 28. srpna, kdy teploměr ukazoval od 92 do 98 stupňů. Nejmenší teplota obnášela 50 stupňů, a sice zaznamenána též dne 24. Po celý minulý týden bylo sucho a před 24. srpnem pouze několik malých přesk. V sobotu v noci a v neděli z rána oznámeno několik dobrých dešťů v okresech středních a lehké přšky byly téměř všeobecnými po celé východní části státu. Spád deště přesahoval jeden palec v okresech Greeley a Merrick a v několika okresech přesahoval půl palce. V celém státě ostatním spadlo vláhy méně jak čtvrt palce a v značné rozloze části západní nespadlo vůbec ani jediné kapky. Následovní tabulka znázorňuje nám spád deště v týdnu, ránem 30. srpna ukončeném.

Scale of Shades—Inches

1/4 pal. 1 pal. neb více

Suché teplé počasí bylo velice příznivým jak mláčením, tak i sklizením sena a práce tato značně pokročila. Pro orbu podzimní jest příliš sucho a z téže příčiny také dosud málo ozimky zaseto. Korna dozrává velice rychle. Ranná je ve stavu dobrém, místy ale i tato bude v úrodě své následkem přílišného sucha zkrácena. Korna pozdní byla vesměs suchem poněkud poškozena a v některých okresech bude škoda tato velice značnou. V některých okresech severovýchodních učinila korna velice dobrý pokrok a to následkem dostavivšího se horkého počasí. V celku vzato, nejsou vyhlídky na úrodu korny tak příznivými, jako při zprávě poslední.

V jednotlivých okresech, v nichž značnější počet krajanů usazen jest, stálo si osení a úroda následovně:

Butler—Korna rychle dozrává a sklizeň její bude slabou v jiho-východní části okresu, v ostatních částech pak bude průměrnou. Pro orbu podzimní zapotřebí by bylo deště. Mláčení pokračuje zdárně ku předu.

Clay—Korna pokračuje rychle a pastviny měly by již nutně deště zapotřebí. Pro podzimní orbu, jakož i pro setí, jest dosud příliš sucho. Senoseč jest v plném proudu a sklizeň bude velkou.

Fillmore—Pro zrání korny bylo počasí po celý týden velice příznivým, ač pozdní korna dozrává poněkud příliš rychle. Deště bylo by již pro korny, obzvláště pozdní, nutně zapotřebí. Ozimky zaseto bylo v jižní části okresu více, než kdy jindy.

Gage—Dešť značně by prospěl pozdní korně. Ranná rychle dozrává. Půda rychle vysychá, takže na podzimní orbu pomýšleti se nemůže.

Lancaster—Korna rychle dozrává a pozdní, hlavně v severní části okresu, poskytné úrodu jen slabou. Pro orbu podzimní jest příliš sucho.

Pawnee—Pro kornu bylo počasí velice příznivým a ozimky seto více, než jindy. Dešť, dostavivší se 29., značně prospěl půdě, tak že v orbě pokračovati se může. Zemčat sklizeno bude málo.

Richardson—Korna učinila pokrok značný. Pohanky sklizeno

značně. Mláčení jest téměř dokončeno.

Saline—Korna rychle dozrává a pozdní značně by prospěl jeden vydatnější dešť. Pro podzimní orbu i setu jest příliš sucho.

Sanders—Korna rychle dozrává a následkem suchého počasí velice trpěti počíná. Totéž platí i o pastvinách, jež vysychati počínají.

Boyd—Ranná korna počíná odkvétat, pozdní daří se dobře. Mláčení jest v plném proudu. Za celý týden nespadlo ani krapet vláhy.

Collax—Lehký deštěk dostavil se 25. Korna rychle dozrává.

Cuming—Stav korny těžko odhadnouti. Při nejmenším jest o dva týdny zpozděná a nasazování klasů bylo velice nestejným. Farmeři pilně zaměstnání jsou dělání sena.

Dodge—Pro kornu bylo počasí velice příhodným a pastvinám pomohl značně dešť, dne 29. se dostavivší. Jablka značnou měrou opadávají a v trhu jest jich velice málo.

Holt—Po celý týden bylo teplo a sucho. Místy korna byla správena, v celku vzato, daří se jí doposud dobře. Sklizeň drobného obilí byla tak dobrou, jak očekávána. Pro podzimní orbu bylo posud příliš sucho.

Howard—Horké a suché počasí následovano bylo dobrým deštěkem v noci na 28. a pomozeno jim jak korně, tak i pastvinám.

Knox—Ozimky sklizeno méně než očekáváno, za to však jakost jest výbornou. Ovsu sklizeno velice mnoho a výborné jakosti. Pro kornu bylo počasí velice příhodným. Senoseč je téměř skončena.

Madison—Mláčení jest téměř skončeno a počasí po celý týden bylo korně příznivým. Řepa rychle dozrává a jakost její jest výborná.

Buffalo—Po celý týden bylo horko a sucho. Pozdní korna měla by již nutně deště zapotřebí. Mláčení jest v plném proudu.

Sherman—Pro senoseč a mláčení bylo počasí velice příhodným, za to však poškozena korna přílišným vedrem a suchem. Pro podzimní orbu jest příliš sucho.

Valley—Korna rychle dozrává a dle všeho bude úroda její dobrou. Sena sklizeno více než kdy jindy a úroda zemčat bude dobrou.

Red Willow—Korně daří se dobře, ač pozdní vláhy by zapotřebí měla. Se senosečí se započalo.

Wabash železniční a paroplavební společnost.

Jízdné do všech částí Evropy é zpět v nejlevnějších cenách. O dobu odjezdu lodí, drahty vy-stavované do Evropy, aneb jakýkoliv jiné podrobnosti hlase sevi úřadovně WABASH dráhy, 141 Farnam ul. (Paxton Hotel Blk, aneb dopište na
GEO. N. CLAYTON,
70-7f) Omaha, Neb

Čechové!

Jedete-li do staré vlasti přes Bremen, zapamatujte si ve svém prospěchu, že česká firma

Kareš & Stocký

BREMEN. 29 Bahnhofstrasse 29

obstará Vám nejlépe a nejvýhodněji veškeré Vaše záležitosti jako výměnu peněz, přepravu listky, Vaše zavazadla a j.
Chcete-li toho za sebou povonati, sdělte nám adresu jeho, doporučíte jej na nás, aby nám dopsal a my správně a ku spokojenosti ho ob-sloužíme.

Hus a Žižka.

Krásné dva litografované obrazy, představující české velikány Husa a Žižku, hodící se pro spolkové a veřejné místnosti, jakož i pro rodiny, máme nyní na skladě. Prodáváme je oba po \$1.00, aneb co přemí k Pok. Západu za doplatek 50c. Pokrok Západu, Omaha, Neb.

Z říše půlměsíce.

"Nemocný muž" obrací k sobě neustále pozornost. Heslo, jež opětoval též zesnulý Garibaldi: "Turek musí býti vyhnán z Evropy!" nepřestává rozčilovati evropské národy, ale zdá se, že Turkům vede se při něm dosti dobře. Ano v poslední době vyskytli se i badatelé, kteří snažili se vzbuditi pro ně náladu a dokazují, že Turci v podstatě nejsou tak zlí a že vlastně stali se obětí plemenné nenávisti Evropanů. Předními z těchto obhájců jsou Albert Fua a známý Turkofil Vambery. Zejména první zakládá svoji Apologii v časopise "Revue Eyclopedique" na dosti věcných předpokladech. Posuďte jenom sami.

Daleký a tajemný východ se svými mravy, nám naprosto cizími, s nedostupnými nám jazyky, zůstal pro nás zamčeným na devět zámků. O životě jeho národův i nejsvědomitější učenci tápali ve tmách. Mimo to dějepisci jak náleži spláceli daň své národní a kmenové antipatii, jsouce vesměs více méně proniknuti nenávistí k mohamedánstvu.

Během času mezi mohamedánským východem a křesťanským západem vzniklo takové nepřátelství, že nyní nelze takofka doufati v jeho ochabnutí. Turci jako nejbližší sousedé Evropanů nesli na svých bedrách největší tíži této nenávisti proti mohamedánskému východu.

Dle obecného mínění Turci děkují za své úspěchy výhradně svému fanaticismu náboženskému. Když utuchl první zápal jejich náboženského nadšení, pohřžili se ve východní lenost a v jejich dějinách nastalo období stagnace, sahající až do naší doby. Nyní turecký národ uprostřed obyvatelstva evropského, směřujícího stále k pokroku a k životu duchovnímu jest jakousi mrtvolou, ohrožující svým rozkladem ysecko okolí.

Tímto způsobem všechna vina turecké stagnace svaluje se na fanaticismus náboženský, v kterém Turek prý zkonstatěl, tak že protiví se všemu "nevěřicím", ať pochází odkudkoliv a především odporuje evropské kultuře, všemu pokroku a všelikému projevu života duševního.

A právě proti této odvčké křivdě páchané na Turcích pozvedá svého hlasu Albert Fua.

Prozkoumati původní dějiny Turků podle tureckých pramenů jest věc nemožnou, poněvadž nejstarší jejich historické prameny rukopisné sahají do století osmého. U Číňanů však zachovaly se velmi staré zprávy o Turcích, můžeme-li totiž věřiti domněnce evropských učenců, že pod jménem Tu-Kiu čínských letopisů sluší rozuměti Turky. Tito Tu-Kiu byli ducha velmi bojovného. Číňané najímali je za strážce při své proslulé stěně. Dávali jim přednost před ostatními, poněvadž pokládali je za nejbezpečnější strážce a nejobdivnější vojny. Vrozená a historicky dokázaná bojovnost jest prý hlavním národním rysem Turků. Již svým kmenovým původem Turci jsou lidem spíše bojovnějším nežli náboženskými fanaticky.

Proti tomuto tvrzení vystupují mnozí, ukazující na fanaticismus Arabů, prvňích vyznavačů Muhameda, na jejich náboženské války, na Muhamedovo hlásání náboženské války proti všem nevěřicím. Ale dostačí nahlédnouti do koránu, abychom se přesvědčili, koho vlastně Muhamed rozuměl těmito nevěřicími. Nebyli to křesťané ani židé, nýbrž výhradně pohané. V koráně se praví výslovně: "Věříme v knihy, jež jsou zjeveny nám právě tak jako v ony, které byly poslány vám" (t. j. křesťanům a židům). A dále: "Náš bůh a váš bůh jeden jest. Kdož věří a kdož vyznáváví víru křesťan-

skou a židovskou, jako každý, kdo věří v boha a kdo činí dobro, všichni dostanou od svého Pána a zbaveni budou všeho strachu."

Podobných míst podle řečeného spisovatele jest prý v koránu asi zo a všude klade se důraz na snášenlivost s křesťany. Následkem toho nemůže ani býti řeči o nějakém učení přímého nepřátelství ke křesťanům.

Možná že v náboženských knihách muhamedánů, jakož i v koránu vtroušena jsou seménka nepřátelství proti vědě a poznání, ale možno-li jim přičísti nynější plod stagnace, jež zachvátila Turecko? Ani to ne. Ostatně neřteba zde dovolávati se svědeckví koránu, můžeme-li ukázati na všeobecně známá historická fakta.

Kdo vlastně přinesl středověké Evropě nejméně civilizaci, kdo podporoval studium klasiků? Učinili to první stoupenci Muhamedovi—Arabové.

Zdaž to nebyli oni, kteří přinesli do tehdejší barbarské Evropy řecké klasiky? A kdo podporoval rozvoj matematiky?

Naše algebra dosud nese své arabské jméno. Arabové přišli do Evropy jako dobyvatelé, ale na jejich pochodech, dle slov historika, dostala se k nám arabská vzdělanost.

Kde tedy máme hledati příčiny nynější stagnace Turků, nejsou-li kořeny její ani v náboženství, ani v dějinách národa? Může-li býti Turek statečný, nadán diplomatickým talentem, pracovitý, poctivý, proč tento národ nemohl by zkvetati a žiti v blahobytu?

Odpověď k této otázce třeba hledati dle A. Fua ve státním zřízení Turecka, v onom zvláštním asijském despotismu, jenž jest základem tohoto zřízení. Dostačí jen vníknouti v onen systém 'bakšišu', který turecká administrace od shora dolů zavedla do státních úřadů a pochopíme, proč tento v podstatě dobrý lid proniknut jest naprostou apatií ke všemu, co netýká se otázky, jak prožiti zítřejší den. V celém Turecku není úředníka, jenž by se ve své činnosti řídil jiným heslem, nežli jest—výdělek a zbohatnutí. Každé jev poněkud výhodné místo v pravém smyslu slova kupuje se zde a ten, kdo zaplatí nejlépe, místo skutečně dostane.

Z toho důvodu místo propůjčuje se též jenom na krátkou dobu. Vyžadují toho zájmy oněch, kdo propůjčují místo. Proto pak není divu, že úředníci hledí za dobu své působnosti jak náleži využítovati svého postavení. A v tomto začarovaném kruhu otáčí se všechna státní správa v Turecku. Pokud silná a osvěcená vůle nějakého sultána nezlomí tento odvčký pořádek, či vlastně nepořádek, dotud podle Fua bude panovati v Turecku dosavadní stagnace.

Ale tato doba znenáhla počíná se blížit, jak ujišťuje druhý citovaný spisovatel v časopisu "Cosmopolis". Jenom že hnutí nejde shora, nýbrž ze středu samé společnosti turecké, která počíná znenáhla otvírati dvěma evropské osvětě i tam, kam dříve naprosto neměla přístupu — do tajemných přibytků rodin tureckých.

Dnešní turecká rodina již není tím, čím byla dříve. Za posledních dob Evropané dosahují do ní přístupu mnohem snáze nežli dříve, kdy byla téměř úplně uzavřena pro nevěřící. Turci již do stejného stupně se poevropstili a jejich dámy, vidouce ve svých domácnostech Evropany, třeba že jim nadávají dosud řaurů, přece jen znenáhla k nim přivývají.

V celku turecké dámy i nejvyšších kruhů jsou na duševní úrovni nejprospěšnější evropského venkovana. Z větš části neumějí ani čísti ani psáti, učí se jen v hlavních rysech islamu a to ještě jen základním jeho dogmatům, dále

umějí zazpívati několik citlivých písní a zadeklamovati několik veršů. Čísti bylo by pro tureckou ženu dosti nebezpečným, neboť mohli by ji míti za čarodějku. Mimo to turecký manžel nedověřuje ženám, jež umějí čísti a psáti, poněvadž v tom případě není vyloučena možnost — milostných pletek s postranními osobami.

Když před 15 lety bylo zavedeno v Turecku povinné vyučování dívek, rozlehlo se nemálo nářku v tureckých rodinách. Kdo před tím jakživ slyšel, aby děvče chodilo do školy?

Nenastal-li už konec světa, zavádějí-li se takové zhoubné novoty? Ale zatím tato novota měla pro Turky význam dalekosáhlý. Tak aspoň hlásá Vambery.

Evropan, jemuž dopřálo štěstí seznámiti se dříve s patriarchální rodinou tureckou, nyní by ji nepoznal. Sám Turek přijal evropský šat a po něm oblekla moderní střívěřky i jeho žena a počala svobodně choditi po ulicích s odkrytým obličejem.

Dříve křesťanka, jež stala se často bez vlastního přičinění ženou Turka, odsouzena byla téměř ku věčné hanbě a stálému ponižení. Nyní vynikající Turci rádi berou si za manželky ženy křesťanské a u jejich stolu, kde střediskem stala se evropská dáma, scházejí se nejctihodnější zástupci islamu. Tak se časy mění! Mnoho Evropanů přijato bylo do tureckých služeb a ženy těchto úředníků mají přístup do nejlepších domů.

A všechen tento značný kulturní úspěch přepisuje Vambery zmíněným školám, Z počátku ženám dostávalo se pouze nižšího vzdělání, učily se číst a psát, později zřídily pro ně střední školy a konečně i vyšší ústavy. V cařihradské vyšší ženské škole vyučuje se evropským jazykům a vědám a mimo to zřizeny jsou zde školy odborné.

Díky těmto semenitším osvětě život v harému podlel důkladným a pronikavým změnám. Turecká žena projevila takovou náklonnost k osvětě, že bylo těžko položití novému hnutí hráze. O rozměrech tohoto hnutí můžeme souditi z toho, že slouží mu zvláštní ženský orgán, věnovaný výhradně zájmům ženského vzdělání. Vydavatelem jeho jest Tachir efendi a spolupracovnicemi výhradně téměř ženy, jež požívají pro svoji literární činnost obecné úcty. Časopis sám dostává státní podporu.

Vambery ujišťuje, že mnohé z těchto spisovatelek mohly by zaujati čestné místo mezi svými evropskými sestrami. Turci mají podobné příslovní o ženských vlasech jako my, ale počet literárně činných žen tureckých i zde vyvrací toto urážející a nespravedlivé přísloví.

Za posledních let nejvíce proslula v literatuře Fatima Alidža, dcera státního historografa Dževdeta paše, dále Nigiari Chanyn, dcera maďarského emigranta, Makbule Lemian, Emine Vachide, Rencie a j. Všechny tyto ženy nejen že vládnou výborně literárním jazykem, a vynikají též vtipem a jemným literárním vkusem. Mnohým mohli by záviděti slavní evropští moralisté.

Přes tento chvalozpěv pro Turecko zaujatý spisovatel musí přiznati, že v celku život turecké ženy liší se v mnohém ohledu od života ženy evropské. I vzdělané Turkyně mají své zvláštní názory. Tak na př. nemohou se spřáteliti s plesy, divadly, tanci, pokládajíce tyto zábavy za nevhodné pro ženský svět. Ale Vambery oddává se nadějším, že i zde čas zlomí odpor žen a turecké dámy zaskvějí se na plesích právě tak jako Pařížanky. Můžeme mu jenom přáti brzkého splnění této zajisté okouzlující a nevinné naděje.